

ผลงานหมายเลข 1

เรื่อง

ผลงานของ

นายสุนันท์ โพธิ์ทอง

ผู้ตรวจราชการกรมประชาสัมพันธ์

(เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8 บก.)

ขอประเมินเพื่อแต่งตั้งในตำแหน่ง

ผู้ตรวจราชการกรม (เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 9 ชช.)

ราชการบริหารส่วนกลาง

กรมประชาสัมพันธ์

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

มิถุนายน 2540

ว12.05.6
ศ8156
2540
ร.1

ห้องสมุดกระทรวงแรงงาน
และสวัสดิการสังคม

05572

การตรวจราชการกลไกสำคัญ

ชื่อสารนิพนธ์ การตรวจราชการกลไกสำคัญของโครงการสำคัญ

ชื่อผู้เขียน นายสุนันท์ โพธิ์ทอง

เดือนและปีที่เขียนสำเร็จ มิถุนายน 2540

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์เชิงบรรยายเรื่องนี้ ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน ส่วนแรก กล่าวถึงการตรวจราชการ ส่วนที่สองเป็นการเสนอแนวความคิดและยุทธศาสตร์สำหรับโครงการสำคัญชื่อว่า “ทางเลือกใหม่ในการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา : กรณีจังหวัดน่าน” และส่วนสุดท้ายเป็นการวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางให้การตรวจราชการเป็นกลไกสำคัญ ที่จะทำให้โครงการสำคัญประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อเท็จจริงและข้อมูลจากพื้นที่ทำให้ทราบว่า ระบบการตรวจราชการมีพัฒนาการมาเป็นลำดับ แต่สถานภาพของผู้ตรวจราชการยังคงมีปัญหาและขาดการเหลียวแลแก้ไขเท่าที่ควร และงานในพื้นที่ซึ่งเข้าปฏิบัติด้วยความยากลำบาก เช่นงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขายังยากลำบากยิ่งขึ้น เมื่อพบว่า ความสำเร็จของโครงการหลายโครงการ ครั้นเวลาผ่านไป ความชอบเขาก็เข้ามาแทนที่ นอกจากนั้นพบว่าความเปลี่ยนแปลงหลายอย่างไม่ได้เป็นผลมาจากโครงการของรัฐ และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามกระแสโลกทำให้ชุมชนชาวเขาเปลี่ยนไปด้วย กลายเป็นชุมชนเปิดที่คนนอก รวมทั้งเทคโนโลยี แปลกใหม่รุกขึ้นไปจนมีผลกระทบต่อโครงสร้างทางสังคมและทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งเหล่านี้บ่งชี้ว่าหากไม่บริหารจัดการให้ดีภาวะวิกฤติจะเกิดขึ้นในไม่ช้า

แนวความคิดที่เสนอเข้าแก้ไขปัญหาคือการสร้างสรรโครงการพัฒนาที่ยั่งยืน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อย่างเอาใจจริงเอาใจ ขณะเดียวกันราชการต้องมุ่งมั่นให้การตรวจราชการเป็นกลไกสำคัญของโครงการสำคัญให้จงได้ โดยหน่วยปฏิบัติเมื่อวางแผนโครงการสำคัญต้องสอดแทรกกระบวนการติดตามความก้าวหน้าของงาน ให้ลงไปเริ่มที่ชาวบ้านขึ้นมา ให้ชาวบ้านคิดและตัดสินใจสู่ทางเลือกในการแก้ปัญหา

๑๒.๐๕.๖

เลขเรียกหนังสือ.....	๒๕๔๐	๑.๑
เลขทะเบียน.....	๕๕๗๒	
วันที่.....	๗	ค.ศ. ๒๕๔๕

ด้วยตนเอง และด้วยตัวชาวบ้านเองจะต้องตรวจสอบติดตามทบทวนความสำเร็จหรือล้มเหลว และวิเคราะห์ทางแก้ไขด้วยความเชื่อมั่น เจ้าหน้าที่ของรัฐทำตัวเป็นเพียงผู้จัดการหรือประสานงานคอยกระตุ้น ให้การพัฒนาเคลื่อนไหวไปตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผน ผู้ตรวจราชการจะเข้ามาติดตาม ตามภารกิจอีกชั้นหนึ่ง ขณะที่ความเข้มข้นของภารกิจอยู่กับชาวบ้านองค์กรชาวบ้าน และเจ้าหน้าที่ในพื้นที่

การศึกษานี้ให้แนวคิดว่า ความสำเร็จของโครงการสำคัญและยากถ้ายึดเอาการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแนวทางปฏิบัติ อย่างแน่วแน่มั่นคง มักจะมีความเป็นไปได้สูง และกระบวนการติดตามที่วางแผนอย่างแยบยลให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมด้วย ทำให้ภาระการตรวจราชการของผู้ตรวจเบาบางลง ผลการศึกษาเรื่องนี้จึงสนับสนุน ทิศทางการปฏิรูประบบราชการ ที่ต้องการจำกัดอัตรากำลังคนของภาครัฐ และเน้นประสิทธิภาพการทำงาน อย่างสอดคล้องกลมกลืน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก - ข
สารบัญ	ค - ง
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมา ความสำคัญ และเหตุจูงใจที่ทำการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
ขอบเขตของการศึกษา	7
วิธีการศึกษา	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 ระบบการตรวจราชการ	
ความเป็นมาของระบบการตรวจราชการ	11
พัฒนาการของระบบการตรวจราชการ	12
การตรวจราชการในกรมประชาสงเคราะห์	16
ความหมายของการตรวจราชการระดับกรม	16
ภารกิจของผู้ตรวจราชการกรมประชาสงเคราะห์	17
ลักษณะการตรวจราชการ	21
บทที่ 3 แนวความคิดและยุทธศาสตร์สำหรับโครงการทางเลือกใหม่	
ในการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา : กรณีจังหวัดน่าน	
ความเป็นมาและเหตุจูงใจที่ทำการศึกษา	31
ขอบเขตของการศึกษา	32
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	33
สภาพข้อเท็จจริงพื้นที่ที่ทำการศึกษา	35
วิถีชีวิตของชาวเขาจังหวัดน่านและผลกระทบกับป่า	35
บริการของรัฐที่มีอยู่แล้ว	37
ผลสำเร็จของงานที่ผ่านมา	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ยุทธศาสตร์ “หยุดทำลายป่า 5 ปี เพื่อคืนชีวิตให้ผืนป่า”	41
แนวความคิดให้ชาวเขาวิเคราะห์และตัดสินใจในทางเลือก	41
การประกอบอาชีพ 3 ทางเลือก	
ภาคการเกษตรระบบอนุรักษ์	42
ภาคแรงงาน	49
ภาคการท่องเที่ยว	49
แนวความคิดในการจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูดูแลป่าไม้	53
แนวความคิดในการพัฒนาองค์กรประชาชน	54
แนวความคิดในการสร้างข้อกำหนดแผนการใช้ที่ดิน	
และการควบคุมการใช้ที่ดิน	55
แนวทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์	56
ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขความสำเร็จ	60
สรุป	60
บทที่ 4 การตรวจราชการกลไกสำคัญของโครงการสำคัญ	
ความเบื้องต้น	62
การเร่งรัดติดตามการปฏิบัติงาน	63
การให้คำปรึกษา คำแนะนำ ในการปฏิบัติงาน	71
การรับทราบ ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนระดับรับฟัง	
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของข้าราชการและประชาชน	97
การรับทราบปัญหาอุปสรรคและให้คำปรึกษา ในกรณีปกติ	103
การรับทราบปัญหาและสอบปากคำในกรณีไม่ปกติ	106
บทวิเคราะห์และสรุปการตรวจราชการ กลไกสำคัญของ	
โครงการสำคัญ	110

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการศึกษาและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการศึกษา	111
ปัญหาของระบบการตรวจราชการ	111
ปัญหาของงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา	112
ข้อเสนอแนะ	113
ข้อเสนอแนะต่อปัญหาของระบบการตรวจราชการ	113
ข้อเสนอแนะต่อปัญหาของงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา	114
ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป	116
บรรณานุกรม	117
ภาคผนวก	ฉ
ภาคผนวก ก. คำแนะนำในการปฏิบัติงาน	
ส่งเสริมการเกษตรระบบอนุรักษ์	
โครงการทางเลือกใหม่ในการพัฒนา	
และสงเคราะห์ชาวเขา : กรณีจังหวัดน่าน	
พ.ศ.2542	
ภาคผนวก ข. หนังสือราชการและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	